

Hälleviksbor räddade i sista stund

Ett komplement till artikeln i Sölvesborgstidningen den tionde februari 1956 om skildring av de nödställda på ett drivande isflak i viken i Hällevik.

Räddningsaktionen började med att undertecknad satt i sin minkgård och spikade minkburar. Jag hade några burar kvar att spika färdiga, men jag kände mig hungrig, så jag bestämde mig för att gå hem för att få lite mat.

När jag kom hem, så satt min far och min bror Birger och åt middag. Det stod också en stol även till mig, men jag satte mig inte till bords, utan jag gick in i kammaren och tittade ut över viken. Då fick jag syn på, att det var flera personer ute på isen i vikens östra del ganska långt ut. Så jag tänkte: Hur vågar dom med den här vinden? Isen kan ju gå upp, som den har gjort så många gånger förr med ostlig vind.

I detta ögonblick jag stod där, så blev det ett mörkt streck i det vita istäcket från fyren på hamnpiren till Kråknabben. Jag insåg med detsamma vad, som kunde hända, så jag sade till far och Birger, att isen har gått upp, och det är folk ute på isen.

Ni får komma ner till sjön, så får vi se, om vi kan göra någonting. Jag sprang ner till Strandvägen. Där var folktomt. Min första tanke var: Jag springer till Henning Fogelström. Han satt vid köksbordet och åt middag. Jag sade till Henning: Det är folk ute på isen. Du får komma ner. Han fattade ögonblickligen vad som kunde hända. Sen sprang jag till Emil Perssons hus, där jag upprepade vad jag sade till Henning.

Då hade far och Birger kommit ner och stod vid två stycken båtar, som låg med kölen i vädret. Far sade: Nu sätter vi igång! Emil kom med åror till båten. Det var hans båt. Bror Persson kom också med åror till den andra båten, som var hans. Henry Mattisson hade också tillkommit för att hjälpa till.

Men det var ett tungt arbete med att släpa en stor tung blekingseka byggd av ek från pumpen, där de låg uppdragna, genom hamnen på isen med några cm snötäcke ovanpå. Men när vi fick upp farten, så gick det ganska bra, att komma ut till hamninloppet och fyren. Där blev det sjösättning av båten. Henning och jag gick ombord i båten. Min bror Birger och Henry Mattisson fick komma efteråt med den andra båten.

Det var lätt att ro. Vi hade god hjälp av den friska vinden. Den inre iskanten på det alltmer krympande isflaket var i höjd med Vassudden (Vassabacken). Det var att ro ut med den östra iskanten, för att komma till lä om den yttre iskanten. Där gick det bra att komma till. Genom att ro mot iskanten, så gick det bra att ta ombord. Ebbe kom först. Han var våt och frusen. Han hade gått igenom isen i ett försök att nå land men blivit räddad av sina kamrater. Vi kunde ta ombord 5 eller 6 av de nödställda. Båten blev ordentligt nerlastad med ett fribord 15-20 cm. Sen vågade man inte ta ombord fler.

Då kom min bror Birger och Henry Mattisson med den andra båten och tog ombord resten av de nödställda. Sen var det att ro vägen tillbaka längs den östra iskanten, som maldes sönder av vågorna. Det enda som blev kvar av isflaket var en smal och söndermosad isrand, som drev ut längs Björknabben.

Hade vi kommit 5-10 minuter senare, hade med all sannolikhet samtliga omkommit i det nollgradiga vattnet, översköljda av den sönderbrutna och drivande isen.

När vi kom tillbaka till utgångspunkten vid fyren i Hällevik, var det många, som tog emot.

Jag kunde gå hem och påbörja min avbrutna måltid.

Det var någon som tyckte, att de, som hade deltagit i den här strapatsrika räddningen skulle ha en medalj. Men någon expert på sjöräddning ansåg, att de som hade deltagit i den räddningen inte var värda någon medalj, för vi hade inte blivit utsatta för någon fara. Men jag tror inte att någon annan hade kunnat göra om en sådan räddningsaktion, som var helt improviserad, med så enkla medel och ett så lyckat resultat.

Hällevik 1993

Henry Berntsson, fiskare och livräddare.

Räddning över på en timme

— Så här efteråt kan man knappast fatta, att räddningen kunde gå så fort, säger fiskare Henning Fogelström, som var en av de fyra, som förde de tio i land. Klockan var 12.15 då fiskare Henry Berntsson av en ren tillfällighet fick se att isen gått upp och förstod kollegernas farliga belägenhet, och när vi kommit tillbaka i land hade inte mer än en timma gått. Men det var en timma som sent skall glömmas, säger han. Under denna timma hade hr Fogelström även hunnit med att larma Hanö, där "Östergarn" just kommit in. Vidare hade man hunnit tänka att ta med hamnens livbåt i den enda båten.

De flesta av de tio på isfallet är familjeförsörjare. De tio är fiskarna Hilding Julleson, Erik Mattisson, Alf Jeppsson, Nils Persson, Fritz och Kurt Konradsson, skepparna Bror Persson och Gösta Olofsson, samtliga från Hällevik, samt hemmansäg. Nils Ebbe Johansson, Lindsög, Hällevik, och fiskare Oskar Svensson, Krokås.